

Notat

Utarbeidet av
 Salve Kløvfjell

Vår referanse

Vår dato
 28.06.2006

JORDSKIFTERETTEN SOM MATRIKKELFØRER

Alle aktører som jobber med eiendommer har en stor og grunnleggende interesse i at matrikkelen og matrikkelsystemet blir velfungerende og inneholder korrekte og aktuelle data. Dette gjelder selvsagt også jordskifterettene.

Dagens ordning (rutiner)

I dag rapporteres avslutta jordskiftesaker til den myndighet som er DEK-ansvarlig (originalvert). Etter hvert vil dette si, at det i de fleste tilfeller er kommunene som mottar meldingene. For kommuner som ikke selv oppdaterer, er det Statens kartverk ved fylkeskontorene som er mottagere. Rapporteringene er basert på avtale mellom jordskifterettene og kartverket (sentral avtale). Rapporteringen foregår ved at sosifiler med nye grenser (grensepunkt på Sosi nivå 2 - linjer som ikke er knyttet sammen til det øvrige innholdet i DEK) sendes til den som er oppdateringsansvarlig sammen med utskrift av rettsboka og kartbilag. For å kunne oppdatere DEK, må den som skal gjøre jobben sammenholde sosi-fila med både kartbilag og rettsbok.

Meldinger til GAB dvs. til G-delen i GAB sendes som skjemaer eller er integrert i rettsbøkene til den som har oppdateringsansvaret for registeret (kommunene). Når matrikkelen blir iverksatt vil disse to systemene, GAB og DEK integreres i "matrikkel-systemet"

Rapporteringen av nye grensepunkter skjer ved oversending av digitale data (mail) eller maskinlesbare medium. Jordskifteretten har ikke noe ansvar for sammenkobling av dette materialet mot de dataene som ligger i systemene fra før. Dette er det originalverten som selv må utføre. Det er grunn til å anta at dette medfører problemer for den som oppdaterer systemet.

Årsstatistikk for de siste årene tilsier at det i snitt måles inn og rapporteres i størrelsesorden ca. 25 000 grensepunkter pr. år.

Antall nye eiendommer (matrikkelenheter) som etableres ved jordskifte er trolig også betydelig. Antallet er ikke kjent.

AUST-AGDER JORDSKIFTERETT

Gjennom sitt arbeid med eiendommer oppdager jordskifterettene både feil og mangler i de eksisterende systemene.

Endringer utover det som er målt rapporteres ofte til originalverten, men etter lokale avtaler og på en mer tilfeldig måte.

Matrikkellov/ Forskrifter

Jordskifteretten er i liten grad nevnt direkte i lov eller forskrifter. I forhold til matrikulering finner vi bestemmelser i matrikkelloven (matrl.) § 10 nest siste ledd. *"Ny matrikkeleining kan også førast inn i matrikkelen når opprettinga er bestemt av jordskifteretten"*.

Jordskifteretten kan altså opprette (les: har myndighet til å opprette) nye matrikkelenheter.

§ 22 inneholder regler om føring av matrikkelen. Det står ma. *"Kommunene skal også føre inn opplysningar frå saker for dei ordinære domstolane, jordskifteretten eller tilsvarande særdomstol"*

Siste ledd i paragrafen gir anledning til å delegere matrikkelføring.

I forbindelse med matrikkelloven er det også vedtatt endringer i jordskifteloven. (§§ 24, 29, 58, 86, 87 og 88). § 24 innebærer et lovpålegg om at jordskifterettene skal rapportere til matrikkelen. Det er altså lovpålagt at jordskifterettene skal rapportere til matrikkelen.

§ 58 gir pålegg om at jordsameier i skiftefeltet skal registreres i matrikkelen. Om det i forbindelse med saka er samla inn nok informasjon til å kunne gjøre dette.

§88a hjemler jordskiftesak med siktemål å få registrert et jordsameie i matrikkelen.

Lovendringer i jordskifteloven og den nye matrikkelloven gir altså jordskifterettene en rekke oppgaver som vil føre til endringer i matrikkelen.

Matrikkelføring

Den sentrale myndigheten for matrikkelføring er Statens kartverk. Kartverket skal sørge for ordning drift og forvaltning av matrikkelen (matrl. § 22). Kommunen er den lokale matrikkel myndigheten og er den som formelt er pålagt å føre matrikkelen.

§22 gir anledning til å delegere til andre enn kommunen å føre matrikkelen.

I Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) er det sagt følgende

"Departementet er samd i forslaget frå utvalet om at matrikkelføring av saker for jordskifteretten ikkje blir lagt til jordskifterettane, men at kommunen skal føre opplysningar inn i matrikkelen etter at det er halde sak for jordskifteretten. Dei skjerpa kvalitetskrava til opplysningar som skal inn i matrikkelen vil gjelde tilsvarande for informasjon frå jordskifterettane. Departementet støttar forslaget frå utvalet om at dersom det blir oppretta nye matrikkeleiningar i samband med eit jordskifte, eller grenser og areal for

AUST-AGDER JORDSKIFTERETT

eksisterende einingar blir endra, må dette vere ført inn i matrikkelen før utdraget av rettsboka blir sendt til tinglysing.”

Side 144

I kommentaren til 4. de ledd i samme paragraf

”Jordskifterettane skal rapportere på tilsvarande måte som landmålarføretak. Dersom det er feil eller manglar i rapporten, må kommunen returnere saka til jordskifteretten. Om opplysningar frå dei ordinære domstolane, under dette forliksråd, sjå kapittel 24.4. Femte ledd opnar for at andre offentlege organ kan føre opplysningar i matrikkelen når dette er bestemt i lov eller i forskrift med heimel i lova her eller i anna lov, eller etter avtale. Føringa kan skje ved at organet fører nye eller endra opplysningar direkte inn i matrikkelen, eller ved at organet sender melding eller samlerapport til sentral matrikelstyresmakt (Statens kartverk). Det må vere klart avgrensa kva for opplysningar dei respektive styresmaktene har ansvaret for. Når ikkje anna er bestemt, er vedkommande organ ansvarleg for sjølv å føre inn og halde ved like dei aktuelle opplysningane. Organet blir med dette ikkje å rekne som matrikelstyresmakt etter første eller andre ledd.”

Side 186

Ut fra dette må en konkludere med at i forhold til selve loven så er det ikke noe i veien for at jordskifterettene selv kan oppdatere eller endre datainnhold i matrikkelen.

Det må imidlertid være bestemt ved lov eller forskrift at jordskifteretten kan gjøre dette. I forskriftene som nå er til høring er det ikke sagt noe om dette. Om jordskifterettene selv skal kunne oppdatere matrikkelen må en få det med i forskriftene nå.

Det må også vurderes hvilke objekter/ elementer som det ev. er hensiktsmessig at jordskifterettene selv oppdaterer.

Direkte oppdateringer av jordskifterettene/-overrettene i matrikkelen?

All erfaring med meldinger til slike datasystemer som matrikkelen tilsier at direkte oppdatering øker kvalitet og aktualitet på de dataene som ligger i databasene, jf. meldinger til GAB, der de langt fleste kommuner, oppdaterer direkte mot basene selv med det resultat at kvaliteten har økt.

Særlig når det gjelder oppdatering av komplekse forhold slik som f.eks eiendomsinnholdet i matrikkelen så blir mulighetene for misforståelser store. Det synes nokså opplagt at den som skaper dataene og faktisk også er kjent med forholdene i marka har de beste forutsetningene for en god oppdatering.

Eksisterende meldingsrutiner, der data meldes som linjebiter uten tilknytning til annet innhold i DEK er problematisk for de som er originalverter.

Ved oppdateringer i matrikkelen, må selvsagt status på de enkelte grensepunktene kodes slik at det fremgår hva som er rettskraftig avgjort og hva som er tilpasninger.

Når det gjelder spørsmål om eiendomsfaglig- og matrikulær kompetanse, tar en vel ikke mye i når en sier at den er betydelig i jordskifterettene. De siste årene er har mange ingeniører (de

AUST-AGDER JORDSKIFTERETT

aller fleste) deltatt på eksamensrettede kurs innenfor tingsrett. Det legges også til rette for at matrikkelkurs (noen har alt tatt disse) skal bli en del av videreutdanningsopplegget for ingeniørene.

Det vil derfor være en overkommelig jobb for matrikkelmyndigheten å lære opp personell i jordskifterettene til å føre matrikkelen.

Når det gjelder selve arbeidet med føringa, er det slik at jordskifterettene er pålagt å rapportere uansett. Arbeidsmengda med å sende filer holde orden på meldingene og også den bistand som registerførerne bør få (får) i etterkant er neppe mindre enn tidbruken ved direkte rapportering.

En må også regne med at om jordskifterettene får adgang til/ påtar seg å oppdatere de endringer som er et resultat av rettens arbeid så vil dette på sikt føre til en større bevissthet rundt kvalitet og bruk av matrikkelen. Retten vil i sitt arbeid kunne bidra til mer korrekte data når den er bevisst på innhold og sammenhenger i eiendomsinnholdet og også får et "eierskap" til dataene.

Jordskifterettene er ma. pålagt å sende melding til matrikkelmyndigheten når saker er krevd etter jordskifteloven. Dette bør kunne gjøres ved at pågående jordskiftesak kan avmerkes på aktuelle eiendommer (matrikkelenheter). I løpet av saksgangen vil det ofte bli justeringer på hvilke eiendommer som er med i saka. Slike endringer vil i så fall kunne gjøres raskt av jordskifterettene.

Ulemper ved at jordskifterettene påtar seg oppdatering av matrikkelen

En kan tenke seg uklarheter i forhold til det jordskifteretten foretar seg ved matrikulering. Rettsmiddel for å endre på avgjørelser som er gjort av jordskifteretten er anke til lagmannsrett eller jordskifteoverrett, mens klager knyttet til matrikulering klages etter forvaltningsloven og reglene i matr. § 46. Jordskifteretten er ikke matrikkelmyndighet og en kan muligens tenke seg uklarheter i forhold til den som har myndigheten (normalt kommunen) og den som fører matrikkelen.

Ved å føre deler av matrikkelen selv påtar jordskifteretten seg en forvaltningspreget oppgave. Det kan kanskje være et problem for en domstol å være tillagt slike oppgaver, jf. tinglysing som er tatt ut av de ordinære domstolene.

Arbeid med å knytte grenser til "fast ved", dvs. koble sammen nye data med gamle, kan kanskje også føre til konflikter med disposisjonsprinsippet. Retten vil lett kunne dra en avklaring av grenser lengre enn partene ønsker med målsetting om å gjøre matrikkelen best mulig.

Det er også en viss usikkerhet i forhold til om arbeidsmengden vil øke for jordskifterettene ved at de selv oppdaterer matrikkelen.

AUST-AGDER
JORDSKIFTERETT

Vurdering

Jordskifteretten er pålagt å rapportere til matrikkelen og gjennomfører en rekke handlinger som vil påvirke endre innholdet i matrikkelen.

Etter kommunene er det neppe noen instans, som i samme grad som jordskifteretten griper inn i innholdet i matrikkelen.

Det bør være sterke interesser både for jordskifterettene og matrikkelmyndighetene at oppdateringene fra jordskifterettene blir gjort så raskt og så riktig som mulig. Et viktig bidrag for å få til dette er at jordskifterettene får anledning til direkte oppdatering av matrikkelen.

Når det gjelder mulig konflikt i forhold til klagesystemet så er problemet neppe svært stort. Det er kommunen, som lokal matrikkelmyndighet, som behandler klager på matrikkelføringa. Kommunen må også kunne ta stilling til åpenbare feilføringer om slike skulle oppstå. Grenseforløpene vil normalt være rettskraftige avgjort og vil slik ikke kunne påklages.

Når det gjelder problemstilling knyttet til om dette er for mye forvaltning, så ser undertegnede ikke dette som et stort problem. Vi er uansett pålagt rapportering. Om dette gjøres direkte i en database (matrikkelen) eller ved bruk av skjemaer og forsendelser av filer synes bare å være to sider av samme sak.

Konklusjon:

Jordskifterettene bør forsøke å få inn i forskriftene at matrikkelmyndigheten delegerer til jordskifterettene å kunne oppdatere direkte i matrikkelsystemet. Dette må gjelde eiendomsinnholdet i systemet.

Kopi av grunnlagsdokumenter for registreringene sendes matrikkelmyndigheten for kontroll og oppbevaring.

En må vurdere om denne oppdateringsadgangen også skal omfatte registrering av ny matrikkelenhet eller om dette kun er en sak for matrikkelmyndigheten.

Salve Kløvfjell
jordskiftedommer

Tlf. direkte innvalg: +4737017622

Epost: salve.klovfjell@domstol.no